MELEKLERE İMAN

4. ÜNİTE

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Görmediğimiz hâlde varlıklarını kabullendiğimiz veya etkilerini hissettiğimiz varlıklar var mıdır? Araştırınız.
2. Kur'an-ı Kerim'de meleklerden bahseden ayetleri bularak okuyunuz.
3. Çevrenizde görünmeyen varlıklarla ilgili yaygın batıl inanışlar nelerdir? Araştırınız.
4. Kur'an'daki Cin suresinin mealini okuyarak cinler hakkında bilgi edininiz.
5. Şeytan ve insan arasındaki ilişkiden bahseden iki ayet bularak sınıfta okuyunuz.
6. Meleklere imanın, hayatımıza etkisi neler olabilir?

1. Meleklerin Varlığı ve Mahiyeti

Sözlükte “elçi, haberci, kuvvet” anlamlarına gelen melek, duyularla algılanamayan, nuranî ve ruhanî varlıktır. Çoğulu “melâike”dir. Dinî hükümler, peygamberlere melek aracılığıyla gönderilmiştir. Bu sebeple meleklere iman, Allâh’a (c.c) imandan sonra ikinci sırada gelir. Melekleri inkâr eden kimse, dolaylı olarak vahyi, peygamberi, peygambere indirilen kitabı ve tebliğ ettiği dini de inkâr etmiş olur. Kur’an’da birçok yerde meleklere iman, iman esasları arasında yer alır.

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ...

“Peygamber, Rabb’i tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Her biri Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler …”[1]

“… Asıl erdemli kişi Allah’a, âhiret gününe, meleklere, kitaba ve peygamberlere iman edendir …”[2]

Allah (c.c), **“Kim; Allah’a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil’e ve Mikâil’e düşman olursa bilsin ki Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır.”**[3] buyurarak meleklere düşman olanları kâfir diye nitelendirmiş ve böyle kimselerin Allah (c.c) düşmanı olduğunu belirtmiştir. Meleklerin varlığını Kur’an haber verdiğine göre bizler de meleklere inanır ve onların varlıklarını kabul ederiz ki mümin olmanın gereği de budur.

D DÜŞÜNELİM

Meleklere iman ile peygamberlere iman arasında ne tür bir ilişki olabileceğini düşününüz.

اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

“Onlar ki gayba inanırlar; namazı dosdoğru kılar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de infak ederler.”[4]

Meleklerin gözle görülmez, duyu organlarıyla algılanamaz varlıklar oluşu, inkâr edilmeleri için bir gerekçe olamaz. Gerek akla gerekse pozitif bilimlere dayanılarak meleklerin yok olduklarına dair kesin deliller ileri sürülemez. Hiçbir etki altında kalmadan düşünebilen insan aklı (akl-ı selim) da meleklerin varlığını kabullenir, caiz görür, imkânsız görmez.[5]

Mümin gayba iman eder.

Melekler, Allah’ın (c.c) emriyle kendilerine verilen görevleri yerine getiren, günah işlemeyen, son derece güçlü, hızlı ve gözle görülemeyen, ruhanî varlıklardır. Meleklerin gerçek nitelikleri ve yaratılışları ancak Allah (c.c) tarafından bilinir. Meleklerin görünmeyen varlıklar olması sebebiyle onlar hakkındaki bilgimiz Kur’an ve sahih hadislerle sınırlıdır.

1. Bakara suresi, 285. ayet.
2. Bakara suresi, 177. ayet.
3. Bakara suresi, 98. ayet.
4. Bakara suresi, 3. ayet.
5. A.Saim Kılavuz, İslam Akaidi ve Kelama Giriş, s. 300-301.

L LİSTELEYELİM

Toplumda melekler hakkında yaygın olan görüşler nelerdir? Listeleyiniz.

✓ ....

✓ ....

✓ ....

✓ ....

✓ ....

Kur'an-ı Kerim Cahiliye Dönemi müşriklerinin yanlış melek anlayışını, tevhid akidesi çerçevesinde tashih etmiştir. Bu anlamda, müşriklerin melekleri dişi varlıklar olarak niteleyip isimler vermeleri,[6] onları Allah'ın (c.c) kızları olarak vasıflandırıp onlara ibadet etmeleri[7] gibi bâtıl ve sapkın inançlarını reddederek onların da Allah'ın (c.c) kulları olduklarını belirtmiştir:

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَٰنِ إِنَاثًا أَشَهِدُوا خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُون

"Onlar, Rahmân'ın kulları olan melekleri de dişi saydılar. Acaba meleklerin yaratılışını gördüler mi? Onların bu şahitlikleri yazılacak ve sorguya çekileceklerdir."[8]

"O gün Allah, onların hepsini mahşere toplayacak, sonra meleklere: 'Bunlar size mi tapıyorlardı?' diyecek. (Melekler de) 'Sen yücesin, bizim velimiz (koruyucumuz) onlar değil, sensin. Belki onlar cinlere (şeytanlara) tapıyorlardı. Çoğu onlara inanmıştı.' diyecekler."[9]

N NOT EDELİM

Hz. Aişe'den rivayet edildiğine göre Resulullah şöyle buyurmuştur:

"Melekler nurdan yaratılmıştır. Cinler, alevli bir ateşten yaratılmıştır. Âdem ise size anlatılan şeyden (topraktan) yaratılmıştır."

(Müslim, Zühd, 10; Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 4, s. 153, 168.)

Kur'an-ı Kerim ve hadislerde meleklerin özellikleri hakkında verilen bazı bilgileri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Melekler insanlardan önce yaratılmışlardır.[10]
- Melekler nurdan yaratılmış varlıklardır.[11]
- Melekler iradesiz varlıklardır. Allah'ın (c.c) kendilerine emrettiği işleri eksiksiz yaparlar. Asla günah işlemez ve Allah'a (c.c) isyan etmezler. Allah'a (c.c) itaat ve ibadetle meşgul olurlar.[12]
- Gözle görülmezler, erkeklik ve dişilikleri yoktur. Yemek yeme, uyuma, yorulma, gençlik, ihtiyarlık, evlenme ve çoğalma gibi insanî hâllerden uzaktırlar.[13]

---

6. bk.Zuhrûf suresi, 19. ayet; Necm suresi, 27-28. ayetler.
7. bk.Sebe suresi, 40-41. ayetler.
8. Zuhrûf suresi, 19. ayet.
9. Sebe suresi, 40-41. ayetler.
10. bk.Hicr suresi, 28-29. ayetler; Bakara suresi, 30-34. ayetler.
11. bk.Müslim, Zühd, 10; Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 4, 153, 168.
12. bk.Zümer suresi, 75. ayet; Enbiyâ suresi, 19-20. ayetler; Nahl suresi, 49- 50. ayetler.
13. bk.Fâtır suresi, 1. ayet; Sâffât suresi, 149. ayet.

- Melekler gaybı bilemezler. **“Melekler: Yâ Rab! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederiz, senin bize öğrettiklerinden başka bizim bilgimiz yoktur...”**[14] ayetinde belirtildiği gibi sadece Allah’ın (c.c) kendilerine bildirdiği kadarını bilebilirler.
- Melekler farklı suretlere bürünebilirler. Cebrâil’in, Hz. Peygambere iki defa melek suretinde çoğunlukla da insan kılığında geldiği bilinmektedir.[15] Yine aynı şekilde Hz. İbrahim’e meleklerin,[16] Hz. Meryem’e ise Cebrail’in[17] insan şeklinde geldiğini Kur’an’dan öğrenmekteyiz.
- Birden çok kanatları olan melekler,[18] çok kısa zamanda uzak mesafelere gidebilirler.[19] Meleklerin kanatlarının, vazifelerini yaparken süratlerini, derecelerini, güç ve kuvvetlerini temsil ettiği de düşünülmüştür, ancak onların kanatlarının gerçek mahiyetini sadece Allah (c.c) bilir.

Y YORUMLAYALIM

Meleklerin varlığı, âlemin sadece görünenden ibaret olmadığının ve Allah'ın yaratıcı olarak sonsuz kudret sahibi olduğunun bir delilidir.

Türlerini ve sayılarını Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceği belirtilen meleklerin yaratılışında Allah-tabiat ve Allah-insan münasebetleri açısından çeşitli hikmetlerin olduğu anlaşılmaktadır.

Allah'a teslimiyetin sembolü olan melekler fizikî âlemle, zaman ve mekân sınırları içerisinde yer almayan ilahlık makamı arasında köprü vazifesi görür. Kur'an'da yerde ve gökte Allah'ın ordularının bulunduğu ve melekler vasıtasıyla tabiatın yönetiminin Cenab-ı Hakk'ın kontrolü altında olduğuna işaret edilmektedir. Bu sebeple melekler Allah'ın birliğinin şahitleri sayıldığı gibi O'nun mesajlarının peygamberlere ve dolayısıyla insanlara iletilmesinin de ilk elden gözlemcileridir.

(M. Sait Özervarlı, “Melek”, TDV İslam Ansiklopedisi, C 29, s. 40.)

Yukardaki metni okuyarak meleklerin yaratılışındaki hikmet ve gayeleri arkadaşlarınızla tartışınız.

2. Meleklerin Görevleri

Allah’ın (c.c) hiçbir şeyi sebepsiz ve gayesiz yaratmadığı Kur’an’da ifade edilmiştir.[20] Meleklerin yaratılışındaki hikmeti gerçek manada ancak Allah (c.c) bilir. Bununla birlikte ayet ve sahih hadislerden elde ettiğimiz bilgilere göre meleklerin asıl vazifeleri Allah’a (c.c) kulluk edip O’nun emirlerini eksiksiz yerine getirmektir. Bu hususta Kur’an’da şöyle buyrulmaktadır:

وَلَهُ مَن فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ
يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ

“Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur. O’nun katındakiler O’na ibadet etmekte kibir göstermezler ve yorulmazlar. Gece ve gündüz durmadan O’nu tesbih ederler.”[21]

14. Bakara suresi, 32. ayet.
15. bk.Müslim, İman, 1; Buharî, İman, 37.
16. bk.Hûd suresi, 69-70. ayetler.
17. bk.Meryem suresi, 16-17. ayetler.
18. bk.Meâric suresi, 4. ayet.
19. bk.Fâtır suresi, 1. ayet.
20. bk.Al-i İmrân suresi, 191. ayet.
21. Enbiyâ suresi, 19-20. ayetler.

N NOT EDELİM

"Hatırlayın ki siz Rabb'inizden yardım istiyordunuz. O da ben peşpeşe gelen bin melek ile size yardım edeceğim, diyerek duanızı kabul buyurdu."

(Enfal suresi, 9. ayet.)

Yukarıdaki ayette bahsedilen meleklerin yardımının nasıl olduğunu yorumlayınız.

Meleklerin Allah'ın (c.c) izniyle müminlerden zor durumda kalanlara görünmeden destek verdikleri, müminler için dua ve istiğfarda bulundukları da Kur'an'da haber verilmektedir:

...وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِى الْأَرْضِ...

"... Melekler de Rab'lerini hamd ile tesbih ediyorlar ve yerdekiler için mağfiret diliyorlar..."[22]

Kur'an-ı Kerim'de bir kısım melekler isimleriyle bir kısmı da vazifeleriyle geçmektedir. Bu bilgilere göre "büyük melekler" olarak tanınan dört melek vardır ki bunlar; Cebrâil, Azrâil, İsrâfil ve Mikâil'dir.

Cebrail: Allah (c.c) ile peygamberler arasında elçilik yapmakla görevli olan vahiy meleğidir. Kur'an'da kendisinden **Cibrîl, Rûhu'l-Kudüs, er-Rûhu'l-Emîn, Rûh** ve **Resul** (elçi) gibi isimlerle birçok yerde bahsedilir.[23] Kur'an'a göre Cebrail; değerli, güçlü ve Arş'ın sahibi katında itibarlı, meleklerin kendisine itaat ettikleri güvenilir bir elçidir.[24] Ayrıca Kur'an'da peygamberlerin[25] ve müminlerin destekleyicisi olarak ifade edilen Cebrail,[26] **"Andolsun onu, Sidretü'l-müntehâ'nın yanında önceden bir defa daha görmüştü."**[27] ayetinde haber verildiği gibi Peygamberimize (s.a.v) iki defa kendi aslî suretinde yani melek şekliyle görünmüştür. Bunun dışında çeşitli şekil ve suretlerde bazen de insan kılığında görünmüştür.[28]

Cebrail, ilahi vahyi taşımakla görevli melektir.

Mikâil: Tabiat olaylarını idare eden ve canlıların rızıklarını dağıtmakla görevli melektir.[29] Kur'an'da hakkında şöyle bahsedilmektedir: **"Kim; Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e ve Mîkâl'e (Mikâil) düşman olursa bilsin ki Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır."**[30]

Tabiat işlerinden sorumlu meleğin adı Mikail'dir.

22. Şûra suresi, 5. ayet.
23. bk.Şuarâ suresi, 193. ayet; Nahl suresi, 102. ayet; Tahrîm suresi, 4. ayet.
24. bk.Tekvir suresi, 19-21. ayetler.
25. bk.Bakara suresi, 87. ayet.
26. bk.Tahrim suresi, 4. ayet.
27. Necm suresi, 13-14. ayetler; bk.Tekvîr suresi, 23. ayet.
28. bk.Müslim, İman, 1, 5; Buharî, İman, 37; Tirmizi, İman, 4; Ebû Dâvûd, Sünnet, 16.
29. Müslim, Fedail, 157; İbn Ebi Şeybe, Musannef, Züht, 47.
30. Bakara suresi, 98. ayet.

İsrafil: Sûr'a üflemekle vazifeli melektir. İsrafil ismi Kur'an'da geçmemektedir. Hadislerde Sûr'a üflemekle vazifeli bu meleğin adı İsrâfil olarak geçmektedir. Ancak Kur'an'da ismi zikredilmese de birçok ayette kıyametin kopması ve yeniden dirilişi haber veren bir "çağırıcıdan" bahsedilmiştir.[31] **"Sûr'a üflenince Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış, bakıyorlar!"**[32] ayetinde yer alan "üfleme" görevini ifa edecek olan meleğin İsrafil olduğu hususunda İslam âlimleri görüş birliği içindedir.[33]

Azrail: Allah'ın (c.c) emriyle eceli gelenlerin ruhlarını almakla görevli olan ölüm meleğidir. Azrâil diye bilinen meleğin adı Kur'an ve sahih hadislerde *melekü'l-mevt* yani ölüm meleği olarak geçer.Kur'an-ı Kerimde, **"De ki: Sizin için görevlendirilen ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabb'inize döndürüleceksiniz."**[34] buyrularak can almakla görevli melekten "**ölüm meleği"** şeklinde tekil olarak bahsedildiği halde diğer ayetlerde[35] "elçiler" ve "melekler" şeklinde çoğul olarak bahsedilir. Bu sebeple Azrail'in ruhları almakla görevli melekler topluluğunun reisi olduğunu veya meleklerden yardımcıları bulunduğunu söylemek mümkündür.[36]

B BULALIM

Aşağıdaki etkinlikte dört büyük meleğin isimlerini ilgili boşluklara yazınız.

	Kâinattaki doğa olaylarını idare etmekle ve rızıkları dağıtmakla görevlidir.
	Eceli gelenlerin ruhlarını almakla görevli olan ölüm meleğidir.
	Sûr'a üflemekle vazifeli melektir.
	Allah ile peygamberler arasında elçilik görevi olan melektir.

Diğer Melekler

Kirâmen Kâtibîn: "Değerli yazıcılar" anlamına gelen **Kirâmen Kâtibîn** tabiri Kur'an'da bir yerde geçer:

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

"Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır; onlar, yapmakta olduklarınızı bilir."[37]

İnsanın sağında ve solunda bulunan bu meleklerin, onun bütün söz ve davranışlarını kaydettikleri Kur'an'da şöyle ifade edilir:

"İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarınızı yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında onu gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın."[38]

31. bk.Kâf suresi, 41. ayet; Kamer suresi, 6-8. ayetler.
32. Zümer suresi, 68. ayet.
33. Lütfullah Cebeci, "İsrafil", TDV İslam Ansiklopedisi,C 23, s. 181.
34. Secde suresi, 11. ayet.
35. bk.En'âm suresi, 61. ayet; Enfâl suresi, 50. ayet; Muhammed suresi, 27. ayet; Nahl suresi, 32-33. ayetler.
36. A. Saim Kılavuz, "Azrâil", TDV İslam Ansiklopedisi, C 4, s. 351.
37. İnfitâr suresi, 10-12. ayetler.
38. Kâf suresi, 17-18. ayetler.

L LİSTELEYELİM

Yazıcı meleklerin varlığının insan davranışlarını nasıl etkiler? Listeleyiniz.

✓ ....

✓ ....

✓ ....

✓ ....

✓ ....

Hafaza melekleri olarak da adlandırılan bu melekler, Allah'ın (c.c) emriyle insanı önünden ve ardından takip ederek korurlar.[39]

Münker ve Nekir: Ölen her insana kabirde sual sormakla görevli iki melektir. Hadislerde bu meleklerden şöyle bahsedilmektedir:

"Ölü defnedildiğinde, iki melek gelir. Bunlardan birine Münker, diğerine de Nekir denir. Ölüye 'Bu adam (Resulullah) hakkında ne diyorsun?' diye sorarlar. O da hayatta iken söylemekte olduğu 'O, Allah'ın kulu ve Resul'üdür. Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in (s.a.v) O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet ederim' sözlerini söyler. Melekler 'Biz de bunu söylediğini biliyorduk zaten' derler. Sonra kabri yetmiş çarpı yetmiş zira' (arşın)[40] kadar genişletilir ve aydınlatılır. Sonra ona 'Yat!' denir. 'Aileme dönüp onlara haber versem mi?' diye sorar. Onlar da akrabalarından en çok sevdiği kimseden başkası kendisini uyandırmayan damat uyuması gibi uyu!' derler. Böylece, yattığı yerden, Cenab-ı Allah onu tekrar diriltinceye kadar uyur.

Münker ve Nekir kabirde sorgu sual melekleridir.

Eğer münafık ise 'İnsanların söylediklerini duyup aynısını söylerdim, bilmiyorum' der. Melekler de 'Böyle söylediğini zaten biliyorduk.' derler. Sonra yere 'Onu sıkıştır' denir. Yer onu sıkıştırır da kaburga kemikleri birbirine geçer. Allah onu yattığı bu yerden tekrar diriltinceye kadar kendisine azap edilir."[41]

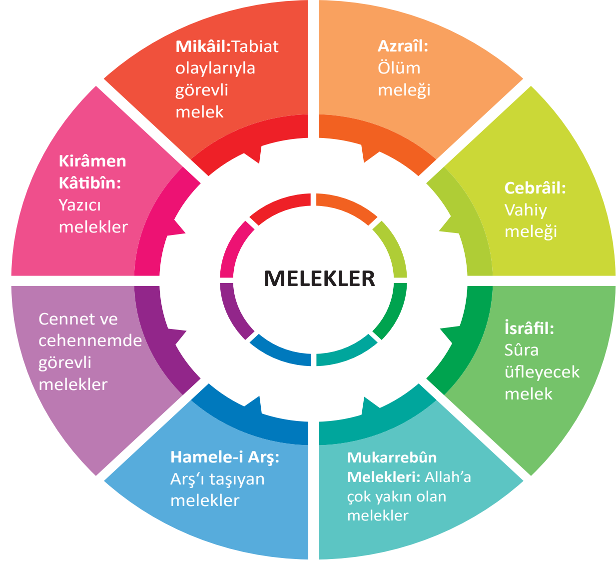
Hazene-i Cennet ve Cehennem: Cennet ve cehennemdeki işleri yürütmekle görevli meleklerdir. Cennet melekleri müminleri selâmla karşılayarak onlara hizmet edip arkadaşlık yaparlar:

"En büyük korku bile onları tasalandırmaz ve melekler onları, 'İşte bu, size vaadedilmiş olan (mutlu) gününüzdür' diyerek karşılarlar..."[42] Bir başka ayette de cehennemde görevli meleklerden şöyle bahsedilir: **"Üzerinde on dokuz (görevli melek) vardır. Biz, cehennemin görevlilerini ancak meleklerden kıldık. Onların sayısını, inkâr edenler için bir imtihan vesilesi yaptık."**[43]

39. bk.Ra'd suresi,10-11. ayetler.
40. Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan ve 75-90 cm arasında değişen bir uzunluk ölçüsü.
41. Tirmizi, Cenâiz, 70.
42. Enbiyâ suresi, 103. ayet; Zümer suresi, 73. ayet.
43. Müddessir suresi, 30-31. ayetler.

Hamele-i Arş (Arş'ı taşıyan melekler): Bunlar gök meleklerinin üstünde, Arş'ı taşımakla görevlendirilmiş meleklerdir: **"Melekler onun (göğün) etrafındadır. O gün Rabb'inin arşını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir."**[44]

Mukarrebûn melekler: Allah'a (c.c) çok yakın ve şerefli bir makamda bulunup sürekli Allah'ı (c.c) tesbih etmekle (O'nu anıp yüceltmekle) görevlidirler.[45] Bunların dışında kendilerine farklı görevler verilmiş birçok melek hadis kaynaklarında geçmektedir.

3. Meleklere İmanın İnsana Kazandırdıkları

Mümine düşen öncelikli görev, meleklerin varlığına inanmak ve bu imanın gereğini davranışlarına yansıtmaktır. Şüphe yok ki iman amelle değer kazanır. İman esasları, aynı zamanda insanın hayatında kendisine rehber edineceği ve daima hareketlerini ona uyduracağı prensipler bütünüdür. Bu anlamda iman edilen her inanç esası gibi meleklere iman da müminin duygu, düşünce ve davranış dünyasına etki edip onu ahlakî olgunluğa eriştirir. Buradan hareketle meleklere imanın insan hayatındaki önemini şöylece özetleyebiliriz:

- Meleklere inanan kimse öncelikle alemin görünen ve yaşadığımız dünyadan ibaret olmadığını bilir. Böylece Yüce Allah'ın (c.c) yaratmadaki sonsuz kudretinin bilincine varır.
- Meleklere inanan bir Müslüman; meleklerin kendisini takip ettiğini, gözetlediğini bilir. İyilik ve kötülüklerinin her an kayıt altına alındığı bilinciyle devamlı dengeli hareket eder.
- Mümin kişinin her an Allah'ın (c.c) denetim ve gözetimi altında olduğunu bilerek iyiye ve güzele yönelmesi kullukta sorumluluk bilincinin yerleşmesine vesile olur.
- İnsan zayıf olarak yaratılmış bir varlıktır. Bu nedenle iki ezelî düşmanı şeytan ve nefisle olan mücadelesinde onlardan gelebilecek telkin ve yönlendirmelere karşı Allah'ın (c.c) görünmez güçleri tarafından desteklenip hayır işlemeye yönlendirildiğine inanır. Peygamberimiz (s.a.v) bir hadislerinde: *"Şeytan da melek de insanoğluna sokularak onun kalbine birtakım şeyler atarlar. Şeytanın işi kötülüğe çağırmak, sonu fena ve zararlı olan şeylere teşvik etmek ve hakkı yalanlamak, haktan uzaklaştırmaktır. Meleğin işi hayra, iyiliğe çağırmak ve kötülükten uzaklaştırmaktır."*[46] buyurmuştur.
- Allah'ın (c.c) mümin kullarını melekleri vasıtasıyla her zaman ve her yerde koruyup kolladığının bilincinde olan mümin, en olumsuz koşullarda bile ümidini kaybetmez.
- Devamlı bizimle beraber olan ve bizi koruyan meleklerin olduğuna inanmak, insana tek başına kaldığı zaman bile yalnız olmadığı duygusunu verir.

44. Hâkka suresi, 17. ayet; Mümin suresi, 7. ayet.
45. bk.Nisâ suresi, 172. ayet.
46. Tirmizi, Tefsir, 3.

B BULALIM

Meleklerin görevleri nelerdir ?

- ✓ Allah'ı tesbih ederek O'na daima itaat etmek
- ✓ Peygamberlere vahiy getirmek
- ✓ ....
- ✓ ....
- ✓ ....
- ✓ ....

4. Kur'an-ı Kerim'e Göre Cinler

Cin kelimesi sözlükte, "gizli ve örtülü varlık, görülmeyen şey" anlamına gelir. Terim olarak duyu organlarıyla idrak edilemeyen, irade sahibi, ateşten yaratılmış, ruhanî varlıklara verilen bir addır.

Cinlerin varlığı Kur'an-ı Kerim ve sahih hadislerle sabit olup onlar hakkında tek bilgi kaynağımız vahiydir. Akıl da diğer görünmeyen varlıklar gibi cinlerin varlığını imkânsız görmeyip caiz ve mümkün görür. İnsanların cinleri göremeyişi, gözlerinin cinleri görecek yetenekte yaratılmamış olmasındandır.[47]

İrade ve sorumluluk açısından varlıklar; insan, cin ve melekler olmak üzere üç grupta incelenir. İnsanlar ve cinler akıllı ve iradeli varlıklar olup bundan dolayı sorumluluk sahibidirler.

Melekler iradesiz varlıklardır. Bu sebeple kötülüğü işleme imkânları bulunmadığı için de yaptıklarından sorumlu değildirler.

Melekler ve cinler hem özellik hem de yaratılış bakımından farklı varlıklardır. İslam âlimleri meleklerin cinlerden ayrı bir varlık türü olduğunu belirterek cin kelimesinin insan ve melek dışındaki üçüncü bir varlık türünün adı olarak kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Kur'an'da buyurulduğuna göre Allah Teala, insanı topraktan cinleri ise yalın ateşten ve insan türünden önce yaratmıştır.

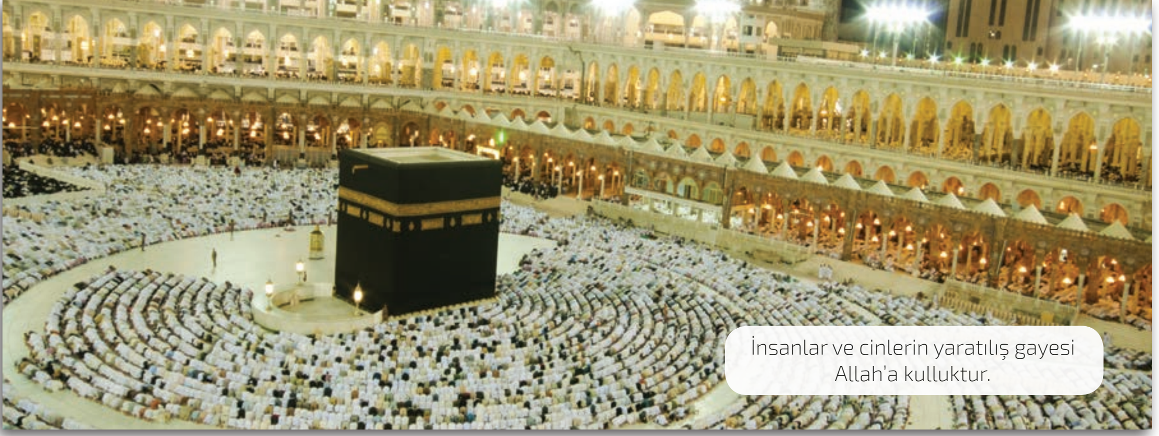
وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ

"Cinleri öz ateşten yarattı." [48]

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاٍ مَسْنُونٍۚ ﴿﴾
وَالْجَٓانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ ﴿﴾

"Andolsun biz insanı, kuru bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattık. Cinleri de daha önce kavurucu ateşten yarattık."[49]

47. A. Saim Kılavuz, Anahatlarıyla İslam Akaidi ve Kelam'a Giriş, s. 316-317.
48. Rahmân suresi, 15. ayet.
49. Hicr suresi, 26-27. ayet.

İnsanlar ve cinlerin yaratılış gayesi Allah'a kulluktur.

Cinler de insanlar gibi irade sahibi varlıklar olup Allah'a (c.c) kulluk için yaratılmışlardır. Bunun için de hesaba çekileceklerdir. Kur'an-ı Kerimde:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."[50] buyrularak cinlerin kullukla yükümlü oldukları belirtilmektedir. Diğer bir ayette ise onlara da peygamberler gönderildiği Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir: **"Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size ayetlerimi anlatan ve bu gününüzün gelip çatacağı hakkında sizi uyaran peygamberler gelmedi mi?..."**[51]

Peygamberimiz (s.a.v) İslam'ı cinlere de tebliğ etmiştir. Cinlerden bir grubun, Peygamberimizi (s.a.v) Kur'an okurken dinledikleri, sonra da kendi topluluklarına dönerek bu olayı anlatıp onları Hz. Peygamberin davetine uymaya çağırdıkları ve bir kısmının iman edip Müslüman olduğu bir kısmının ise inkâr edip kâfir olduğu Kur'an'da haber verilmiştir. Bu sebeple tıpkı insanlar gibi içlerinden Müslüman olanları cennetle ödüllendirilecek, inanmayanları ise cehennemde cezaya çarptırılacaktır.[52]

Cinler kısa sürede uzun mesafeleri kat edebilir ve çeşitli şekillere girebilirler. Hz. Süleyman Belkıs'ın tahtını Yemen'den getirmek isteyince **"Cinlerden bir ifrit, sen yerinden kalkmadan ben onu sana getiririm ve şüphesiz ben, buna güç yetirecek güvenilir biriyim."**[53] demiştir.

A ARAŞTIRALIM

Kur'an'da cinlerden bahseden müstakil bir sure vardır. Mekke'de inmiş olan Cin suresi 28 ayetten oluşmaktadır.

Siz de bu sureyi mealden okuyarak edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

D DÜŞÜNELİM

Rabb'imiz izin vermediği müddetçe hiç kimsenin ne kendisine ne de başkasına fayda veya zarar vermeye gücü yeter. Nitekim Yüce Allah buyurur ki:

"De ki: Allah'ın dilediğinin dışında kendi nefsim için bir fayda ya da zarara gücüm yetmez."

(A'râf suresi, 188. ayet.)

"Allah'ın izni olmadan, onlar bir kimseye zarar verecek değillerdir."

(Bakara suresi, 102. ayet.)

50. Zâriyât suresi, 56. ayet.
51. En'âm suresi, 130. ayet.
52. bk.Cin suresi, 11-15. ayetler.
53. Neml suresi, 39. ayet.

Cin	Melek	İnsan
• Ateşten yaratılmış • İrade sahibi • Sorumlu • Görünmez	• Nurdan yaratılmış • İrade sahibi değil • Sorumlu değil • Görünmez	• Topraktan yaratılmış • İrade sahibi • Sorumlu • Görünür

Cinler gaybı asla bilemezler. Zira Kur'an'da cinlerden bahseden ayetlerde en fazla öne çıkan husus, onların gaybı bilemeyecekleridir: **"... Eğer gaybı bilmiş olsalardı aşağılayıcı azap içinde kalmamış olacaklardı."**[54]

İnsan, yaratılışının gereği olarak bilinmeyen ve görünmeyene, esrarengiz olana karşı daima ilgi duymuş ve bu durum çeşitli çevrelerin istismarına konu olmuştur. İlk devirlerden itibaren cinlerle ya da ölmüş insanların ruhlarıyla irtibat halinde olduğunu iddia eden hatta ruh çağırma seansları düzenleyerek ölmüş kişilerin ruhlarıyla görüşüp onlardan bilgi aldıklarını söyleyerek insanların ilgisini çeken ve bu yolla itibar ve servet kazanan kâhin, büyücü, falcı, medyum gibi şahıslar her daim var olmuştur. Ancak Kur'an ve hadislere göre mutlak gaybın bilgisi sadece Allah'a (c.c) aittir. Bu sebeple gaybı bilme iddiası dinen doğru olmadığı gibi buna inanılması ve bu tür kişilerden yardım umulması da dinen caiz değildir. Bu sebeple insanların zaaflarından faydalanıp onların saf ve temiz dini duygularını kullanarak buradan menfaat elde etmeye çalışan sapkın kişilere asla itibar edilmemeli ve onlara fırsat verilmemelidir.

Müslüman bir kimsenin cinlerden korkmaması ve Allah'ın (c.c) izni olmadan bir varlığın başka bir varlığa zarar veremeyeceğine gönülden inanması gerekir. Diğer varlıklardan gelebilecek zararlara karşı Allah'a (c.c) sığınmak gerektiği gibi cinlerden gelebilecek zararlar hususunda da aynı tutum sergilenmelidir. Nitekim Hz. Peygamberin de cinlerin insanları etkilemesine karşı Ayetü'l-kürsî'yi, Felak ve Nas surelerini okuduğu bilinmektedir.[55] Müslümanlar, cinlerden zarar gördüklerini sandıkları durumlarda Hz. Peygamberden öğrendiği tedbirlerle yetinmeli, cahil cinci ve üfürükçülerin tuzağına düşmekten sakınmalıdır.[56]

B BİLGİ KUTUSU

Cinler Hakkında Neler Öğrendik?

- Cinler, melekler gibi gözle görülmeyen varlıklardır.
- Cinler, ateşten yaratılmışlardır.
- Cinler, insanlar gibi iradeli varlıklardır.
- Cinlere de peygamberler gönderilmiştir.
- Cinler, Peygamberimizden (s.a.v) Kur'an dinlemişlerdir.
- Cinlerin de inanan ve inanmayanları vardır.
- Cinlerin Müslüman olanları cennetlik, kâfir olanları cehennemliktir.
- Cinler, gaybı bilemezler.
- Cinler çeşitli şekillere girip zor işleri yapabilirler

54. Sebe suresi, 14. ayet.
55. bk.Buharî, Vekâle, 10; Fezâilü'l-Kur'an, 10; Tirmizi, Tıb, 16.
56. bk.Komisyon, TDV İlmihali, "İman ve İbadetler" C 1, s. 97.

N NOT EDELİM

"De ki: İnsanların kalplerine vesvese sokan, (insan Allah'ı andığında) pusuya çekilen cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabb'ine, insanların melikine (mutlak sahip ve hakimine) insanların ilahına sığınırım!"

(Nas suresi, 1-6. ayetler.)

5. Kur'an-ı Kerim'e Göre Şeytanlar

Sözlükte "uzaklaşmak, haktan ve hayırdan ayrılmak," anlamındaki " ش ط ن " veya "öfkesinden yanıp tutuşmak" manasındaki " ش ي ن " kökünden türediği ileri sürülen şeytan kelimesi "hayırdan ve rahmetten uzaklaşmış yaratık; yanıp helâke mâruz kalmış varlık" demektir.[57] Şeytanı ifade etmek için kullanılan iblîs ise " أَبْلَسَ " kökünden türemiş bir kelime olup sözlükte "hayırsız olmak, hüsrana uğramak, şaşkınlığa düşmek, ümitsiz olmak" anlamlarına gelmektedir. Kelimenin türediği fiil kökünün şeytanın özelliklerini nitelemesinden dolayı İblis şeytanın özel ismi olmuştur. **"...İblis ise cinlerdendi de Rabb'inin emri dışına çıktı..."**[58] ayetinde işaret edildiği gibi cin taifesinden olan iblis, onlar gibi ateşten yaratılmıştır.[59]

Hz. Âdem'in yaratılmasından sonra Allah (c.c), melekleri ve cinleri ona saygıya ve üstünlüğünü kabule çağırmıştır. Fakat İblis, Âdem'e secde etmeyi reddederek Allah'a (c.c) ilk isyan eden varlık olmuştur. İblis, bu anlamda şeytanların öncüsü ve atasıdır.

Şeytan kelimesiyle özel anlamda İblis, genel anlamda ise onun temsil ettiği kibir, isyan, azgınlık gibi birtakım kötü nitelikleri kendinde taşıyan insan ve cin türünden birçok varlık ya da vasıf kastedilir ki bunlar da şeytan olarak sembolize edilir. Bu açıdan İblis tek olduğu halde Kur'an'da birçok yerde şeytanlar şeklinde ifade edilmektedir.[60] Şeytanın varlığı Kur'an ve hadislerle kesin olarak sabittir.

T TARTIŞALIM

"Şeytanın hakimiyeti, ancak onu dost edinenlere ve onu Allah'a ortak koşanlar üzerindedir."

(Nahl suresi, 100. ayet)

Yukarıdaki ayet dikkate alındığında şeytanın insan üzerindeki etkisinin neler olabileceğini tartışınız.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلاَئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا اِلاَّ إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

"Hani biz meleklere (ve cinlere) 'Âdem'e secde edin' demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O, yüz çevirdi ve büyüklük tasladı; böylece kâfirlerden oldu."[61]

Ayetten de anlaşıldığı gibi Allah'a (c.c) itaat ve ibadet edip melekler arasına katılan İblis, asabiyet duygusuyla hareket edip, kendisinin ateşten Âdem'in ise topraktan yaratıldığını ileri sürerek Allah'ın (c.c) emrine karşı gelmiştir. Gurur ve kibre kapılıp kâfirlerden olmuştur. Hatasını anlayıp tevbe ederek suçunu affettirme yoluna da gitmeyince, itaatsizliği ve kibri yüzünden Allah'ın (c.c) lânetine uğrayarak katından kovulmuştur.

B BULALIM

A'râf suresi, 11-18. ayetlerini ve kısa açıklamalarını seçtiğiniz bir tefsirden okuyarak İblis'in hangi gerekçelerle şeytanlaşma sürecine girdiğini ve buradan çıkaracağınız sonuçları arkadaşlarınızla sınıfta paylaşınız.

57. İlyas Çelebi, "Şeytan", TDV İslam Ansiklopedisi, C 9, s. 99-101.
58. Kehf suresi, 50. ayet
59. bk.Rahmân suresi,15. ayet.
60. bk.En'âm suresi, 112. ayet.
61. Bakara suresi, 34. ayet.

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْؤُومًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ

“Allah buyurdu ki: Haydi, yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık! Andolsun ki onlardan kim sana uyarsa, sizin hepinizi cehenneme dolduracağım!”[62]

D DEĞERLENDİRELİM

Şeytan kelimesi, sadece İblis'e özel bir isim değildir. Azgınlık, kibir ve Allah'ın rahmetinden kovulmak şeytanın temel vasfıdır. Bu vasıflar İblis'te karakter hâline gelmiştir. İnsanlardan ve cinlerden aynı vasıfları taşıyanlar da Kur'an'da şeytan olarak adlandırılmıştır.

Siz de aşağıdaki ayeti okuyarak arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

“Böylece biz, her peygambere insan ve cin şeytanlarını düşman kıldık. (Bunlar), aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler fısıldarlar. Rabb'in dileseydi onu da yapamazlardı. Artık onları uydurdukları şeylerle baş başa bırak.”

(En'âm suresi,112. ayet)

Allah’ın (c.c) huzurundan kovulan İblis, kıskançlık ve bencilliğin verdiği düşmanlıkla insanoğluna karşı kıyamete kadar sürecek mücadelesi için Allah’tan (c.c) süre istemiş ve cezası kıyamete kadar ertelenmiştir. Öyle ki **“Yemin ederim ki eğer beni kıyamete kadar yaşatırsan, pek azı dışında, onun neslini kendime bağlayacağım!”**[63] ayetinde de belirtildiği gibi insanları doğru yoldan saptırıp kendi yoluna döndüreceğine dair yemin etmiştir. Bu mücadelesinde ilk olarak Hz. Âdem ve eşi Havva’yı yanıltarak hata işlemelerine sebep olmuştur.

Yukarıdaki kavram haritasında bulunan boşluklara, şeytanın özellikleriyle ilgili uygun kelimeleri yazınız.

62. A'râf suresi, 18. ayet.
63. İsrâ suresi, 62. ayet.

Şeytanın, insanın baş düşmanı olduğu Kur'an'da birçok ayette belirtilmiştir:

"Allah'ın size rızık olarak verdiğinden yiyin de şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır."[64] Onun için de insanları aldatmak, şüpheye düşürmek, kötü işleri güzel göstermek, içki, kumar ve fuhuş gibi eylemleri sevdirmek gibi birtakım hile ve tuzaklara başvurur.[65] Allah (c.c), Kur'an'da birçok yerde şeytanın bu hile, tuzak ve vesveselerine karşı müminleri uyarmıştır. Yüce Allah **"Şeytanın hâkimiyeti, sadece onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar üzerindedir."**[66] buyurarak iman edip Allah'a (c.c) sığınan ve ona tevekkül eden müminler üzerinde onun bir etkisinin olamayacağını şu şekilde haber vermiştir:**"Gerçek şu ki şeytanın, inanan ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimseler üzerinde bir hâkimiyeti yoktur."**[67]

N NOT EDELİM

"Ey Âdemoğulları! Ben, size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu dosdoğru yoldur, diye emretmedim mi?"

(Yâsîn suresi, 60. ayet.)

Y YORUMLAYALIM

"İş bitirilince şeytan da diyecek ki: Şüphesiz Allah, size gerçek olanı söz verdi. Ben de size söz verdim ama yalancı çıktım. Zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi çağırdım, siz de hemen bana geliverdiniz. O hâlde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Şüphesiz ben, daha önce sizin, beni Allah'a ortak koşmanızı kabul etmemiştim. Şüphesiz, zalimlere elem dolu bir azap vardır."

(İbrahim suresi, 22. ayet.)

Siz de yukarıdaki ayetten hareketle insanların şeytanla imtihanını ve şeytanın insanlar üzerindeki etkisini irade ve sorumluluk kavramları çerçevesinde arkadaşlarınızla birlikte yorumlayınız.

"Şüphe yok ki Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, kendilerine şeytandan bir vesvese dokunduğu zaman iyice düşünürler (derhal Allah'ı hatırlarlar da) sonra hemen gözlerini açarlar."[68]

Kur'an onun soyundan olsun, insan cinsinden olsun onunla aynı rolü üstlenenleri de "şeytan" olarak nitelemektedir: **"De ki: İnsanların kalplerine vesvese sokan, (insan Allah'ı andığında) pusuya çekilen cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabb'ine, insanların Meliki'ne (mutlak sahip ve hâkimine) insanların ilahına sığınırım!"**[69]

Şeytanın gücü insanın irade ve ahlakî zayıflığıyla doğru orantılıdır. Şeytan, insanın zaaflarından ve nefsanî arzularından faydalanıp onu etkisi altına almaya çalışır. Bunun için de önce ona Allah'ı (c.c) unutturur. Allah'ı (c.c) unutan kişinin, şeytanın hâkimiyeti altına gireceği Kur'an'da açıkça beyan edilmektedir.[70] Allah Teala eşyayı zıtlarıyla birlikte yaratmıştır ki biri diğerinden ayırt edilebilsin ve aralarındaki fark insanlar tarafından anlaşılabilsin. Şeytan da yaratıkların en temiz ve en şereflilerinden biri olan hak ve hayrı tavsiye eden meleklerin varlığına zıt yaratılmıştır.[71]

Netice olarak kâinat var oldukça hak ile bâtılın, iyi ile kötünün mücadelesi devam edecektir. Bu mücadelede iyiliğin ve itaatin destekçisi melek, kötülüğün ve isyanın destekçisi şeytan olacak, insanın imtihanı ise, iyi ve kötüden oluşan bu mücadelede kendisine verilen irade gücünü kullanarak hayra yönelip meleğin tarafında mı, yoksa şerre yönelip şeytanın tarafında mı olacağına karar vermek olacaktır.

64. En'âm suresi, 142. ayet; Yusuf suresi, 5. ayet; Yâsîn suresi, 60. ayet.
65. bk. Lokmân suresi, 33. ayet; Sebe suresi, 20. ayet; Ankebut suresi, 38. ayet; Mâide suresi, 91-92. ayetler.
66. Nahl suresi, 100. ayet; Hicr suresi, 41. ayet.
67. Nahl suresi, 99. ayet.
68. Araf suresi, 201. ayet.
69. bk. Nâs suresi, 1-6. ayetler; En'âm suresi, 112. ayet.
70. bk. Mücâdile suresi, 19. ayet.
71. A.Saim Kılavuz, İslam Akaidi ve Kelama Giriş, s. 329.

D DÜŞÜNELİM

فَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
اِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"Kur'an okuduğun zaman o kovulmuş şeytandan Allah'a sığın! Gerçek şu ki: İman edip de yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (şeytanın) bir hakimiyeti yoktur."

(Nahl suresi, 98-99. ayetler.)

Kuran okurken neden şeytandan Allah'a (c.c) sığınmamız gerektiğini düşününüz.

B BİLGİ KUTUSU

SATANİZM

19. asrın sonlarında Amerika ve çeşitli Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan ve günümüze kadar düzensiz olarak da olsa devam ettirilmiş olan satanizm; "şeytana tanrı diye tapınmak" şeklinde de tanımlanabilir. Bu hareket, bütün dinlere ve dinlerin ortaya koymuş olduğu kutsal değerlere karşı bir başkaldırıyı temsil etmektedir. Dolayısıyla satanizm, şeytanın en önemli özelliği olan isyan, başkaldırı ve kötülüğü esas alarak dinin ve dinî olan her şeyin karşısında yani Allah'ın (c.c) karşısında; şeytanın ve onun temsil ettiği şeyin yanında yer alma hareketidir.

(bk. Ahmet GÜÇ, Satanizm Şeytana Tapınmanın Yeni Adı, s. 253-254.)

B BİLGİ KUTUSU

Şeytan Hakkında Neler Öğrendik?

- Şeytan; cinlerdendir ve ateşten yaratılmıştır.
- İblîs; şeytanların atasıdır. Allah'a ilk isyan eden varlıktır.
- Âdem'e secde etmemekle Allah'ın hükmüne karşı gelerek lânetlenmiştir.
- Şeytan; kötülük, inkâr, kibir ve gururun sembolü ve temsilcisidir.
- Şeytan, insanoğlunun baş düşmanıdır.
- Şeytana kıyamete kadar süre verilmiştir.
- Şeytan, insanın zaaflarından faydalanarak onu etkisi altına almaya çalışır.
- Allah'ın salih kulları üzerinde onun bir etkisi yoktur.
- Şeytanla aynı özellikleri taşıyan insanlar da insan türünün şeytanlarıdır.

OKUMA PARÇASI

HZ. PEYGAMBERİMİZE (S.A.V) İLK VAHY'İN GELİŞİ

Hz. Aişe radıyallahu anhâ anlatıyor:
“Resulullah aleyhissalâtu vesselâm'a vahiy olarak ilk başlayan şey uykuda gördüğü salih rüyalar idi. Rüyada her ne görürse sabah aydınlığı gibi aynen vukua geliyordu. (Bu esnada) ona yalnızlık sevdirilmişti. Hira mağarasına çekilip orada, ailesine dönmeksizin birkaç gece tek başına kalıp tahannüs'de bulunuyordu. -Tahannüs dünyadan uzaklaşıp tefekkür etmek ve inzivaya çekilmek demektir.- Bu maksadla yanına azık alıyor, azığı tükenince Hz. Hatice radıyallahu anha'ya dönüyor, yine aynı şekilde azık alıp tekrar gidiyordu. Bu hal, kendisine Hira mağarasında ilk vahiy gelinceye kadar devam etti. Bir gün ona melek gelip:

- Oku!, dedi. Aleyhissalâtu vesselâm:
- Ben okuma bilmiyorum! cevabını verdi. (Aleyhissalâtu vesselâm hâdisenin gerisini şöyle anlatır: Ben okuma bilmiyorum deyince) melek beni tutup kucakladı, takatım kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı. Tekrar:
- Oku!, dedi. Ben tekrar:
- Okuma bilmiyorum!, dedim. Beni ikinci defa kucaklayıp takatım kesilinceye kadar sıktı. Sonra tekrar bıraktı ve: “Oku!” dedi. Ben yine: “Okuma bilmiyorum! ” dedim. Beni tekrar alıp üçüncü sefer takatım kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı ve:
- Ey insan! Yaratan Rabb'inin adıyla oku! O, insanı basit bir yumurta hücresinden (alak) yarattı. Oku! Unutma ki Rabb'in sonsuz lütuf ve kerem sahibidir. O Allah ki kalem ile yazmayı öğretendir. insana, Peygamber ve Kitap göndererek ona bilmediği her şeyi öğreten O'dur.” (Alâk 1-5.) dedi.

Resulullah aleyhissalâtu vesselâm bu vahiyleri öğrenmiş olarak döndü. Kalbinde bir titreme (bir korku) vardı. Hatice'nin yanına geldi ve:

- Beni örtün, beni örtün!, buyurdu. Onu örttüler. Korku gidinceye kadar öyle kaldı. (Sükûnete erince) Hz. Hatice radıyallahu anhâ'ya, başından geçenleri anlattı ve:
- Nefsim hususunda korktum!, dedi. Hz. Hatice de:
- Asla korkma! Vallahi Allah (c.c) seni ebediyen rüsvay etmeyecektir. Zira sen, sıla-i rahimde bulunursun, doğru konuşursun, işini göremeyenlerin yükünü taşırsın. Fakire yardım edersin. Misafire ikram edersin. Hak yolunda zuhur eden hadiseler karşısında (halka) yardım edersin, dedi.

Sonra Hz. Hatice, Aleyhissalâtu vesselâm'ı alıp Varaka İbnu Nevfel İbni esed İbni Abdi'l-Uzzâ İbni Kusay'a götürdü. Bu zat, Hz. Hatice'nin amcasının oğlu idi. Cahiliye devrinde Hristiyan olmuş bir kimseydi. İbranice (okuma) yazma bilirdi. İncil'den, Allah'ın dilediği kadarını İbranice olarak yazmıştı. Gözleri âmâ olmuş bir ihtiyardı. Hz. Hatice kendisine:

- Ey amcamoğlu! Kardeşinin oğlunu bir dinle, ne söylüyor! , dedi. Varaka Aleyhissalâtu vesselâm'a:
- Ey kardeşimin oğlu! Neler görüyorsun? diye sordu. Aleyhissalâtu vesselâm gördüklerini anlattı. Varaka da ona:
- Bu gördüğün melektir. O, Hz. Musa'ya da inmiştir. Keşke ben genç olsaydım (da sana yardım etseydim); keşke, kavmin seni sürüp çıkardıkları vakit hayatta olsaydım!, dedi. Resulullah aleyhissalâtu vesselâm:
- Onlar beni buradan sürüp çıkaracaklar mı?, diye sordu. Varaka:
- Senin getirdiğin gibi bir din getiren hiç kimse yok ki ona husumet edilmemiş olsun! O güne yetişirsem, sana elimden gelen yardımı yaparım! dedi. Ancak çok geçmeden Varaka vefat etti.”

(Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1; Müslim, İman 252; Tirmizi, Menakıb, 13.)

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1- Meleklerin özellikleri nelerdir?

....

....

2- Dört büyük meleği görevleri ile beraber açıklayınız.

....

....

3- Meleklerin varlığına iman davranışlarımızı nasıl etkiler? Açıklayınız

....

....

4- İnsan, cin ve meleklerin ortak ve farklı özelliklerini açıklayınız?

....

....

5- Allah'a (c.c) inanmanın insana kazandırdığı özellikler hakkında bilgi veriniz.

....

....

B Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1- İnsanların iyilik ve kötülüklerini yazmakla görevli melekler aşağıdakilerden hangisidir?

A. Münker-Nekir
B. Kiramen Kâtibin
C. Hamele-i Arş
D. Cebrail-İsrafil
E. Mukarrebûn melekler

2- Aşağıdakilerden hangisi melekler için doğru değildir?

A. Melekler nurdan yaratılmış varlıklardır.
B. Melekler insanları hesaba çekeceklerdir.
C. Melekler Allah'a itaat eden varlıklardır.
D. Meleklerin erkeklik ve dişilikleri yoktur.
E. Melekler farklı suretlere bürünebilirler.

3- Hangisi İsrafil adlı meleğin görevidir?

A. Sûra üflemek
B. Tabiat olaylarını düzenlemek
C. Allah'ın emir ve yasaklarını peygamberlere ulaştırmak
D. Eceli gelenlerin ruhlarını bedenlerinden ayırmak
E. Cennet ve cehennemdeki işleri yürütmek

4- Tabiat olaylarını düzenlemek aşağıdakilerden hangi meleğin görevidir?

A. Mikail
B. İsrafil
C. Azrail
D. Cebrail
E. Hafaza melekleri

5- Aşağıdakilerden hangisi cinlerin özelliklerinden biri değildir?

A. Ateşten yaratılmışlardır.
B. Mümin ve kafir olanları vardır.
C. Görülmezler.
D. Sorumlu varlıklardır.
E. İradesiz varlıklardır.

C Aşağıdaki boşlukları verilen kelimelerle doldurunuz.

Cibril - Münker ve Nekir - Mukarrebûn - Şeytan - Ateşten

1- Kur'an'a göre cin taifesinden olan şeytan da .... yaratılmıştır.

2- .... adıyla anılan ve sürekli Allah'ı tesbih etmekle görevli olup, Allah'a çok yakın ve O'nun katında şerefli mevkii bulunan melekler de vardır.

3- .... melekleri, ölen her insana kabirde sual sormakla görevlidir.

4- Kur'an'ın sözünü ettiği cin ve .... aynı cinsten varlıklardır.

5- Peygamberlere Vahiy getirmekle görevli olan meleğin adı Kuran'da .... olarak geçmektedir.

D Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yazınız.

1- (....) Şeytan Âdem'e secde etmeyi reddederek Allah'a isyan eden ilk cinin ismidir.

2- (....) Kur'an'a göre melekler insanlardan sonra yaratılmışlardır.

3- (....) Peygamberimiz (s.a.v) İslam'ı cinlere de tebliğ etmiştir.

4- (....) Cinler iyi kötü, Müslüman, kâfir şeklinde çeşitli guruplara ayrılmışlardır.

5- (....) Melekler de insanlar gibi iradeli varlıklardır.